

Ομιλία Ανδρέα Ζιαρτίδη Γ.Γ. ΠΕΟ και Βουλευτή
στα εγκαίνια του Οικήματος της ΠΕΟ
στην Ανθούπολη.

10.11.1984

Συναδέλφισσες,
Συνάδελφοι,
Φίλοι,

Είναι ανάμιχτα τα αισθήματα με τα οποία παίρνω το βήμα για να σας μιλήσω σήμερα, με την ευκαιρία των εγκαινίων αυτού του οικήματος. Πρώτα είναι το αίσθημα της ικανοποίησης γιατί με την βοήθεια της κυβέρνησης - μας έδωσε όπως ξέρετε την γη - με την υλική και την ηθική βοήθεια της ΠΕΟ; με την συμβολή την δική σας σε χρήμα και σε εθελοντική δουλειά, οι εργάτες και υπάλληλοι μέλη της ΠΕΟ και γενικά οι εργαζόμενοι του συνδικαλισμού σας, αποκτούν το οίκημα τους. Είναι μια κατάκτηση σας, μια επιτυχία σας αυτό το οίκημα. Εδώ θα συζητάτε τα προβλήματα σας, εδώ θα προγραμματίζετε τους αγώνες σας και σαν πρόσφυγες και σαν εργαζόμενοι. Εδώ επίσης θα συναναστρέφεστε και θα βρίσκετε ένα μίνιμουμ αναψυχής.

Γι' αυτό και δεν μπορεί παρά να αισθάνεται ένας, όλοι να αισθανόμαστε ικανοποίηση, και χαρά γι' αυτήν την κατάκτηση, και να συγχαίρουμε όσους εργάστηκαν γι' αυτήν την επιτυχία.

Όμως, εκτός απ' αυτό το αίσθημα της ικανοποίησης υπάρχει κι' ένα άλλο αίσθημα, που εγώ το αισθάνομαι και είμαι βέβαιος ότι το αισθανόμαστε όλοι. Αυτή την στιγμή που εγκαινιάζουμε το οίκημα της ΠΕΟ στην Ανθούπολη υπάρχουν εδώ μεταξύ μας εκείνοι που θυμούνται το οίκημα της ΠΕΟ στου Μόρφου, στην Ζώδια, στο Δίκωμο, στην Κερύνεια και στην Λάπηθο, στο Γερόλακκο στην Άσσια. Αρκετά από μας θυμούνται το μέγαρο της ΠΕΟ στην Αμμόχωστο και σε μια σειρά χωριά της Επαρχίας Αμμοχώστου. Θυμούμαστε το συντεχνιακό ιατρείο στη Λευκωσία. Θυμούμαστε τις πόλεις και τα χωριά μας απ' όπου μας ξερίζωσε η βία της εισβολής.

Αυτό το δεύτερο συναίσθημα είναι καταθλιπτικό. Αναπόφευκτα συνδέεται με το ερώτημα πως εφτάσαμεν ως εδώ. Μερικοί νομίζουν ότι εδώ μας ωδήγησε το καλοκαίρι του 1974. Δεν έχουν άδικο να νομίζουν έτσι. Το δράμα της προσφυγιάς παίχτηκε το 1974. Όμως νομίζουμε ότι το 1974 ήταν το αποκορύφωμα μιας σειράς ιστορικών γεγονότων που γεμίζουν μίαν ολόκληρη τριακονταετία, ίσως και περισσότερο. Δεν ισχυρίζουμε ότι όλα τα γεγονότα

της περιόδου αυτής "ενοχοποιούνται" για ότι συνέβη το 1974. Έχουν όμως την σχέση τους με το 1974. Και αυτή η σχέση είναι καιρός να αναλυθεί και να μελετηθεί όχι μόνον από τους ιστορικούς, αλλά και από τους πολιτικούς παράγοντες του τόπου. Μια τέτοια ανάλυση και μελέτη θα μας δώσει πλούσια θετική και αρνητική πείραν, χρήσιμη μέσα στις δύσκολες συνθήκες που περνούμεν, κι' εκείνες που μας έρχονται.

Είναι λοιπόν καταθλιπτικόν το δεύτερον συναίσθημα με το οποίον ήλθα σήμερα στην κοινότητα σας, γιατί μου θυμίζει όπως θυμίζει σε όλους εσάς - αν είναι δυνατόν να ξεχαστεί αυτό το ζήτημα - μου θυμίζει το προσφυγικό πρόβλημα. Και είναι γι' αυτό που θέλω να πω λίγα λόγια γι' αυτό το πρόβλημα.

Με το προσφυγικό πρόβλημα γίνεται μεγάλο πολιτικό λαθρεμπόριο.

Έγινε, το σοβαρόν αυτό πρόβλημα αντικείμενο συνθημάτων, γραπτών και προφορικών, από στήλες εφημερίδων και από δημόσια πολιτικά βήματα. Και επειδή η Αριστερά δεν ακολούθησε αυτόν τον δρόμο της συνθηματολόγησης, οι διάφοροι λαθρέμποροι του προβλήματός μας κατηγορούν ότι δεν θέλουμε την λύση του, ότι δεν θέλουμε την επιστροφή των προσφύγων. Δεν υπάρχει, αγαπητοί φίλοι, άνθρωπος στην Κύπρο, που να μη θέλει την επιστροφή των προσφύγων και προσθέτω όλων των προσφύγων στα χωριά, στις πόλεις, στα σπίτια και στις περιουσίες τους. Αυτή είναι και για το Κόμμα μας, για όλη την Αριστερά, η πραγματική λύση του προσφυγικού προβλήματος.

Ποιά είναι όμως η διαφορά μας από τους συνθηματολόγους;

Θα σας εξηγήσω: Ενώ οι άλλοι συνθηματολογούν, εμείς λέμε στο λαό ότι αυτό το πρόβλημα δεν έχει, εκεί πρόχειρη, την εύκολη λύση του. Είναι δύσκολη - έπρεπε να πω πολύ δύσκολη - η λύση του κυπριακού προσφυγικού προβλήματος. Το κάμνει πολύ δύσκολη η συνάρτηση του και η εξάρτηση του από τες κύριες πτυχές του κυπριακού προβλήματος, από την εδαφική πτυχή, από την συνταγματική πτυχή. Την κάμνει ακόμα, πολύ δύσκολη το αίμα που χύθηκε στες συγκρούσεις ανάμεσα στες δυο κοινότητες, η καχυποψία που συσσωρεύτηκε και το μίσος που έχει εμφιλοχωρήσει. Δεν είναι τυχαίο που και η Οργάνωση Ενωμένων Εθνών αναφερόμενη στο προσφυγικόν πρόβλημα της Κύπρου μιλά για εθελοντική επιστροφή των προσφύγων.

Τώρα, είναι πιθανόν να με ρωτήσετε γιατί υπογραμμίζω ότι η λύση του προσφυγικού προβλήματος δεν είναι εύκολη. Διότι εσείς είστε οι πρόσφυγες, οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, και πρέπει να ξέρετε την αλήθεια. Πρέπει να ξέρετε την ορθή εκτίμηση του προβλήματος αυτού που είναι πρόβλημα σας αλλά και πρόβλημα όλων μας.

Υπογραμμίζοντας την εκτίμηση μας για το προσφυγικό πρόβλημα, επίσημα σας δηλώνω ότι εμείς, το Κόμμα μας, η ΠΕΟ, δεν θα το εγκαταλείψουμε. Θα εργαζόμαστε για την ορθή και δίκαιη λύση του. Θα αγωνιζόμαστε γι' αυτήν. Σε ποιο μέτρο θα το κατορθώσουμε, αυτό θα εξαρτηθεί ως ένα μεγάλο βαθμό από τους ορθούς ή όχι χειρισμούς, και αυτού του Ειδικού προβλήματος και του γενικού πολιτικού προβλήματος της Κύπρου.

Η επίτευξη αυτού του στόχου των ορθών χειρισμών απαιτεί, όπως υποδείχνει το Κόμμα μας συλλογικότητα. Συλλογικότητα στη λήψη των πολιτικών αποφάσεων και στον καθορισμό της τακτικής. Μιλώντας για συλλογικότητα ουδέποτε εννοούσαμε την υποκατάσταση της εκλεγμένης Εκτελεστικής Εξουσίας από οποιοδήποτε άλλο συλλογικό Σώμα. Ούτε όταν υπήρχε το Εθνικό Συμβούλιο είχαμεν τέτοια άποψη, ούτε όταν ζητούσαμε την επανασύσταση του. Τον τελευταίο λόγο έχει η Εκτελεστική Εξουσία όπως έχει και την ευθύνη. Η γνώμη όμως, οποιοδήποτε συμβουλευτικού Σώματος είτε είναι Εθνικό Συμβούλιο είτε είναι σύσκεψη κομματικών ηγετών, πρέπει και να φαίνεται ότι λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και πράγματι να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη. Είναι μ' αυτό τον τρόπο που η συλλογικότητα όχι μόνον δεν υποβαθμίζει το κύρος της Εκτελεστικής Εξουσίας αλλά αντίθετα το ενισχύει.

Υπάρχει ακόμα ένα ζήτημα που θα ήθελα να θίξω πριν τελειώσω.

Αυτή η συγκέντρωση για τα εγκαίνια του οικήματος σας γίνεται λίγες μόνον μέρες πριν από την πρώτη επέτειο της μονομερούς ανακήρυξης του "ανεξάρτητου" T/K κράτους της Βόρειας Κύπρου, και της αναγνώρισης του από την Τουρκία. Η ενέργεια αυτή της T/K ηγεσίας είναι βέβαιο ότι δεν είναι απλά μια ενέργεια της T/K ηγεσίας. Ο Ντεγκκτάς δεν ενέργησε μόνος του. Πρέπει να είχε - οπωσδήποτε είχε - την ενθάρρυνση και την υποστήριξη της Άγκυρας. Κάτι περισσότερο, πιστεύουμε ότι η απόφαση - πάρθηκε με

πρωτοβουλία της 'Αγκυρας. Η δικτατορική κυβέρνηση του Εβρέν εκμεταλλευόμενη την εκρεμότητα και τις δυσκολίες που υπάρχουν - και που σ' ένα βαθμό η ίδια δημιουργεί - στην λύση των διαφορών ανάμεσα στις δύο κοινότητες, προωθεί την επεκτατική της πολιτική. Δημιουργώντας τώρα το λεγόμενο κράτος της Τουρκικής Δημοκρατίας του Βορρά, στην πραγματικότητα προσπαθεί να στερεώσει και να νομιμοποιήσει με κάποια διεθνή αναγνώριση ένα προτεκτοράτο με στόχο την κατάλυση της ανεξαρτησίας της Κύπρου.

Αλλά όπως ο Ντεγκκτάς δεν ενέργησε μόνος του, ούτε η Τουρκία του Εβρέν ενήργησε μόνη. Εμείς δεν αμφιβάλουμε ότι η Τουρκία είχε όχι απλώς την ανοχή αλλά και την ενθάρρυνση του ιμπεριαλιστικού παράγοντα, ιδιαίτερα των Ενωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Το αντάλλαγμα που η Τ/Κ ηγεσία και η 'Αγκυρα προσφέρουν στον Αμερικάνικον Ιμπεριαλισμό γι' αυτήν την ανοχή ενθάρρυνση και υποστήριξη, είναι οι στρατιωτικές αεροπορικές και ναυτικές διευκολύνσεις που είναι γνωστόν ότι οικοδομούνται για λογαριασμό της Αμερικής στην Βόρεια Κύπρο.

Η ανακήρυξη του "Ανεξάρτητου" κράτους του Βορρά και η στάση των Αμερικανών πρέπει να προβληματίσουν την κυπριακή ηγεσία. Στο Συμβούλιο Ασφαλείας οι Ε.Π.Α. καταδίκασαν την ανακήρυξη του χωριστού κράτους. Απέφυγαν την επίσημη αναγνώριση του. Αλλά συγκαλυμμένα τουλάχιστον μέχρι σήμερα συνεργάζονται μαζί του για την ανέγερση αεροπορικών και ναυτικών βάσεων.

Η καταδίκη της ανακήρυξης του "κράτους" μέσα στο Συμβούλιον Ασφαλείας, από τον αντιπρόσωπο των Ε.Π.Α. εδημιούργησε μέσα στους αθεράπευτους φίλους της υπερατλαντικής Δημοκρατίας ελπίδες ότι η κυβέρνηση Ρήγκαν θα ασκούσε πάνω στην Τουρκία πίεση για διαλλακτικότητα και κατανόηση και για αποδοτική συνεργασία με τον Γ.Γ. του ΟΗΕ στην αναζήτηση λύση του κυπριακού προβλήματος.

Οι ελπίδες αυτές διαλύονται καθημερινά. Επίσημοι Αμερικανικοί παράγοντες εδήλωσαν χωρίς περιστροφές σε κυπριακούς πολιτικούς παράγοντες ότι η Αμερική μπορεί να δίνει στην Τουρκία συμβουλές, αλλά πίεση δεν είναι δυνατόν να ασκήσει.

Όσον αφορά αυτό το θέμα των πιέσεων πάνω στην Τουρκία, πάνω στο οποίο πολλά εσθήριξε η επίσημη πολιτική ηγεσία της χώρας μας και μια μερίδα του τύπου, έγινε φανερόν ότι πιέσεις, ούτε η Δυτική Γερμανία είναι διατεθειμένη να ασκήσει, ούτε η Βρετανία, ούτε συλλογικά η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Κάτι πρέπει να πούμε για την πίεση και τις πιέσεις που ασκεί η Σοβιετική Ένωση και οι άλλες Σοσιαλιστικές χώρες. Είμαστε σε θέση να ξέρουμε ότι η Σοβιετική Ένωση έκαμε σοβαρά διπλωματικά διαβήματα προς την Τουρκία και όταν ανακηρύχτηκε το κράτος και πριν. Τα διαβήματα όμως της Σοβιετικής Ένωσης, όσον έντονα και αν είναι εξουδετερώνεται από την ενθάρρυνση των Ε.Π.Α. και από την γενικήν πολιτικήν υποστήριξη που παρέχουν στην Τουρκία.

Το στοιχείο της άσκησης πιέσεων πάνω στην Τουρκία από τες χώρες του Δυτικού κόσμου αποτέλεσε, νομίζω, το κύριο στοιχείο της εξωτερικής μας πολιτικής μέσα στους τελευταίους 12 μήνες. Αυτή η πολιτική απότυχε. Πιέσεις πάνω στην Τουρκία, οι Δυτικοί δεν είναι διατεθειμένοι να ασκήσουν και ενώ δεν εισηγούμαστε ότι πρέπει να διακόψουμε εμείς την απαίτηση μας για τέτοιες πιέσεις, αυτό δεν πρέπει να είναι το κύριο και πολύ περισσότερο δεν πρέπει να είναι το μόνο στοιχείο της πολιτικής μας.

Που πρέπει λοιπόν, να στρέψουμε την προσοχή μας;

Άμεσα τώρα, στην πρωτοβουλία του Γ.Γ. του ΟΗΕ. Επίκειται όπως ξέρετε ο τρίτος γύρος. Οι δύο πρώτοι γύροι υπήρξαν απογοητευτικοί. Στον τρίτο γύρω πάμε χωρίς αισιοδοξία. Η αδιαλλαξία του Ντεγκκιάς ήταν η κύρια αιτία της αποτυχίας μέχρι σήμερα.

Λεπτομέρειες για τους δικούς μας χειρισμούς δεν έχουμε. Είναι όμως η στιγμή να τονίσουμε ότι οι χειρισμοί μας ^{πρέπει να είναι} έξω από συναισθηματισμούς. Τις σκέψεις και τες ενέργειες μας πρέπει να τις καθοδηγεί η σοφία του μυαλού μας και όχι οι κτύποι της καρδιάς μας. Είπα και πριν λίγες μέρες ότι αν η πρωτοβουλία του Γ.Γ. του ΟΗΕ αποτύχει από την έκθεση που θα υποβάλει στο Συμβούλιο Ασφαλείας πρέπει - όσο διπλωματικά κι' αν είναι γραμμένη - να φαίνεται ότι η ευθύνη για την αποτυχία δεν βαρύνει ούτε καν μερικά την δική μας πλευρά.

Συναδέλφισσες,
Συνάδελφοι,
Φίλοι,

θέλω να σας συγχαρώ - τελειώνοντας - για το οίκημα που
αποκτήσετε.

θέλω να σας ευχηθώ όπως αυτό το οίκημα γίνει κέντρο μελέτης των
προβλημάτων σας, οικονομικών, κοινωνικών και προσφυγικών, όπως γίνει κέντρον
εξορμήσεων και κινητοποιήσεων του λαού της κοινότητας σας.

θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η ΠΕΟ θα είναι πάντα στο πλευρό
σας.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχίαν.

Λευκωσία 10/11/1984

Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κύπρου - Αρχείο Ανδρέα Ζησιμίου